

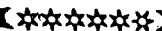

Nro. 47.

**A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRALY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

Indult Bétsből Pénteken December 11-dik napján 1812-dik
esztendőben.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

B é t s.

A' múlt vasárnap, e' hónap' 6-dikán szokott rendtartással tartatot a' Cs. K. Felséges Udvarnál az Arany Gyapjas Rend' innepe. Felséges Urunk és a' Cs. 's K. Fő Hertzegek, a' Rendnek minden itt lévő tagjaival egyetemben, a' Rendnek formaruhájába öltözködve 's annak címerével ékeskedve, az Udvarnokoktól kísértetvén, a' testőrző seregeknek tiszteletet tévő sorai között az udvari templomba mentek nagy mise halgatására. Ennek vége lévén közönséges asztalnál ebédelt ő Felsége a' Fő Hertzegekkel együtt, a' melly két gráditsfog magasságra volt felemeltetve, a' Rend' tagjai pedig egy a' mellé helyeztetve lévő táblánál, számos éneklő és

B b b

egyéb muzsikai kar muzsikálván. A' Csász. Kir. egész Udvari Kar és az itt lévő Követségi tagok udvarlottak. Császárné ő Felsége édes anyjával *Mária Beatrix* Fő Hertzegaszszonnyal, s Antal és Maximilián Fő Hertzegekkel egyetemben különös kárpitos székben, a' Felséges Urunk gyermekei pedig a' karban ülve uézték ezen iunepi solennitásokat. Az egyéb nézők' számára különös karok voltak készittetve.

Orosz Birodalom.

E' hónap' 8-dikán (a' múlt kedden) estve ismét érkezett a' Hertzeg *Schwartzenberg* fő hadi szállásáról *Bétsbe* egy Kurir, a' ki Nov. 30-dikán indúlt - meg Ratzkiból az akkori fő hadi szállásról. Ez a' Kurir Gen. Major Hertzeg *Lichtenstein Aloysius*. Ő is a' *Wolkowisk* mellett történt verekedésnek szerentsés következéseiről hozott újabb tudósításokat. Csak a' foglyok' száma, a' kik az ő elindulásának napjáig béhozattattak volt, fellyül haladta már az 5 ezeret, kik között sok Stábális és egyéb fő tiszték találtattak. Több mint 90 puskaporral töltött szekerek, véghetetlen sokaságú bagázsia, és egy *Breschen* találatott ispotály, mellyben 1700 betegek és sebesek voltak, lettek a' győzedelmesek' prédájává. —

Ezen győzelem' jó következései közzé számíltathatik az is, hogy mind azok a' Kozák Pulkok (seregek) mellyek a' *Warchau* Hertzegségbe bétsaptak vala, a' vissza veretett Orosz ármádához tsatólták magokat.

Minekutánna Hertzeg *Schwartzenberg* e'képpen a' *Sacken* vezérlése alatt lévő egész Orosz sereget a' *Polesiai* (*Bresci*) motsarak közzé visz-

sza nyomta, 's ezen sereg a' maga emberekből, lovakból, szekerekből és mindenféle egyéb készületekből álló rendkívül való vesztése által alkalmatlanná tétetett arra, hogy valamely további fontos próbát téhessen, 's ily módon az Austriai ármáda és azon magazinumok, mellyek a' *Sacken* ármádája által fenyegettetek, bátorságba helyeztetődtek volna: útját a' *Slonimi* úton azonnal tovább folytatta H. Schwartzenberg a' czél felé.

Ezen *Wolkowski* verekedésnek leírása, a' mellynek hivatalszerént való előadásával az előbbeni Kurir e' hónap' 6-dikán ide *Bétsbe* megérkezett, ezeket foglalja magában: —,

„Az *Austriai* és *Szakszoni* seregek, mellyek a' *Narew* vizén által menvén útjokat *Slonim* felé vették vala, Nov. 8-dikán *Wolkowski* be érkeztek: az Orosz vezér *Tschitschagoff* ármádájának több része felől pedig bizonyosan tudatott már ekkor, hogy Nov. 6-dikán *Roszanában* lévén, onnét *Slonim* felé nyomúl, minden kétség nélkül oly czéllal, hogy magát a' Gróf *Wittgenstein* ármádájával össze tsatolja. Nov. 9-dikén értésünkre esett az is, hogy egy ellenséges Osztály, a' melly *Bresc* mellett hátra hagyatott, a' szövetséges ármádáknak utánnok indúlt. Erre nézve Szakszoniai Gen. Major *Gablentz* kirendeltetetta' Szakszoniai ármádától, hogy ezt az ellenséges Osztályt verje vissza, a' ki ezt Nov. 10-dikén *Swislooz* (*Swislo*) körül szerentsésen meg is tselekedte, oly hirtelenül néki fordúlván az ellenségnek, hogy egy tiszt és 25 emberek fogságra estek. Minthogy azonközben egy elfogatott levélből, mellyet Orosz Generális

Melessin (a' közelébb kiadott Dresdai levél szerént *Melissey*) *Essen* és *Sacken* Generálisokhoz küldött, nyilvánosságá lett az, hogy a' *Brosco* mellett maradott Orosz ármáda két gyalog osztályokból és egy lovas Brigadából áll és *Rudnia* felé nyomúl: erre nézve Gen. *Reynier* is azonnal vissza indúlt seregének egy részével és egy *Kienmeyer* Huszár tsapattal *Swislocz* felé, azért is neveztesen, hogy ott magát a' Gen. *Durutte* vezérlése alatt *Warschau* felől jövő *Frantzia* Osztállyal öszsze tsatólja. Minthogy azonközben Gen. *Durutte*, kinek Nov. 11-dikéig *Swislocz*hoz kellett volna érkezni, de oda meg nem érkezhett, azért, hogy előre való vigyázásból feljebb *Wolkovisk* felé kellett útját intézni, ehezképpest Gen. *Reynier* sem találta jónak *Swislocz* mellett a' nagy számú ellenséggel megütközni, hanem inkább ő is vissza vonta 12-dikben *Rossa*, 13-dikban pedig *Lapenitz* mellett magát. —

„Nov. 14 dikére virradó éjjel elfogtak a' *Kienmayer* Huszárok egy Orosz Kurirt, a' ki Gen. *Sacken*hez küldetett Admirális *Tschitschagoff*tól, és a' kitől nyilvánságosan megértette H. *Schwarzenberg* azt, hogy Gen. *Sackenre* a' legyen bízattatva, hogy az *Austriai* ármádát nyomban kövesse, és hogy a' Gen. *Sacken* vezérlése alatt lévő ármáda 17,658 gyalogokból és 7235 lovasokból álljon, a' melly ármáda Nov. 13-dikán Gen. *Reyniernek* *Rudnián* által *Lapenitz*ához (a' *Rossa* vize mellett) valósággal is utánna menvén, velle hevesen megverekedett, de igen sokat vesztett. —

„Ezen környüállások arra indították H. Schwartzenerget, hogy legelőbb is a' Gen. *Sacken* ármádáját támadja meg, mellyhezképpest ő a' Gen. *Siegenthal* Osztályát és *Zechmeister*' brigadáját *Slonimban* a' Gen. *Tschitschagoff* *Nieswietz* felé való kergetésire hátra hagyván, maga (H. Schwartzenberg) személyesen az ármáda' több részivel, Nov. 15 dikén *Slonimból* vissza tért és *Ozernitza* mellett állapodott meg, a' hol azt a' tudósítást vette Gen. *Reyniertől*, hogy ő a' *Lapenczai* tanyában való megütközést el akaráván kerülni, onnét magát 14-dikben *Wolkowisk*hez vissza vonta, itt a' Gen. *Durutte* osztályával magát összsetsatolta, és seregeit jó állásba helyeztette, mellyből őtet az ellenség Nov. 14-dikén és 15-dikén a' maga megújított és leg hevesebb réa való ürései által is ki nem nyomhatta. Ezt megértvén H. Schwartzenberg, azonnal eltökéllette magában, hogy azon ellenséges seregbe, a' melly *Wilkowisk* mellett G. Reyniernek eleibe állott, kettőzött útat tévén a' hátára üssön. Nov. 16-dikán 10 órányi útat tévén, az Austriai sereg, estvére *Isabelin*hez érkezett, a' melly helység már a' *Frehlich* brigadája által körül kerítettve lévén, 500 foglyok, 20 munitziós szekerek, 100 lovak, és néhány tevék kerültek a' miéinknek kezekre. Egy ellenséges tsapatot, melly a' *Wolkowisk* mellett lévő erdőbe vette volt bé magát, Vadász Major Gróf *Hartop* a' maga Batalionjának egy részével, abból kikergetett. Azután még egyszer próbát tett az ellenséges loyasság hogy előnyomúlhasson: de most is visszaveretett sok vesztéssel. A' verekedésnek az éjtzaka vetett véget. Igen dítséri Gen. *Freh-*

lich a' Lichtenstein Huszár Regementjébéli Oberster *Blasits* és Oberstlieutenánt *Garnica* uraknak, úgy szintén a' Császár és Blankenstein Huszároknak vitéz magokmegkülömböztetéseket. —

„Az ellenség sok rendbéli próbákat tett ezen napon, hogy *G. Reyniert* a' maga *Wolkowiski* tanyájából kinyomhassa, de a' ki az Austriai ágyúkat az ellenségnek háta megett *Isabelinnél* durrogni meghalván, azonnal ő is leg nagyobb vitézséggel réá ütött előlről az ellenségre, 's kikergette őtet *Wolkoviskból*. Az Orosz ármádának előlről, hátulról, és oldalfélt lett ily módon való megtámadtatása őtet sietséggel való hátrálásra indította, mellyet ő *Wislocz* felé, az éjtzakának és a' nagy ködnek setétsége által segítettvén, nagy ijedséggel tett meg. —

„Nov. 17-dikén a' *Narem* partja felé folytaták nagy sebességgel hátrálásokat az Oroszok, egy felől a' *G. Reynier*, más felől a' *Frehlich* seregei által kergettetvén. Ezen útban néhány ellenséges ispotályok, tartalékok, 2 Oberster, 1 Májor, 8 egyéb tisztek, és 1500 emberek estek fogságra az Austriaiakhoz, a' 7-dik ármáda is elfogott közel 1000 embert. De azután is szünetlenül hozták-bé a' foglyokat, úgy hogy ezen tudósításnak elindulásáig leg alább is réá ment 5000-re a' számjok. —

„Igen sajnós kárt vallott az Austriai sereg Nov. 18-dikán a' Vadász Major Gróf *Hartop* elesése által, kinek katonai talentomitól, és vitéz bátorságától sokat lehetett reménleni. Vadász Battalionját vezérelve esett-el, *Genimont* nevű Kapitánnyal, *Adamy* nevű fő Hadnagygyal, és 47 közemberekkel egyetemben. Ugyan ezen

Batalionbéli Hadnagy *Schmidt*, és Eszterházy Regimentjébéli Kapitány *Alleman*, és 181 közemberek megsebesedtek. De az ellenség' vesztese hozzáhasonlíthatatlanúl több volt, minthogy, mint feljebb is mondódott, az ő elesteből, sebesekből, és nem találtatókból álló vesztese, leg alább 5 ezer emberekre telt. —

„Gen. *Frimont*, a' ki az Austriai ármádának egy részével *Slonimben* hátra hagyott vala, ezen napok alatt a' *Nieswicz* felé menő úton *Snowig* kergettette az Admirális *Tschitschagoff* ármádájának hátúljáró tsapatját, a' hol számos ellenség esett fogságra. Lovas Kapitány *Paulini* a' *Novogrodek* felé menő úton *Teratschin* felé kitsapván, egy ellenséges tsoportra réá ütött, és sok foglyokat hozott vissza. F. M. Lieutenánt *Frimont* a' *Nieswicz* úton előre nyomulván, az ő előljáró tsapatja az Oberstlieutenánt Báró *Walterskirchen* vezérlése alatt Nov. 18-dikán reggeli 4 órakor *Nieswiczre* réá ütött. Két száz Kozákok, a' kik még ott hátra voltak széllyel verettettek; egy Májor, egy Kapitány, és 20 Kozákok, sok bagázsiával egyetemben el fogattattak; az ő Generálissok tsak hirtelen való elszaladása által menekedhetett-meg. Oberster Báró *Scheiter* vizsgálódás végett *Pinsk* felé kiküldetvén, 19-dikben az Ukraniai Kozákok 4-dik Regimentjének 2 Svadrojait *Weliki Zeló* mellett előtalálván, széllyel verte, 's megértvén a' foglyoktól, hogy az ő egész Regimentjek *Pruszana* mellett fekszik lógerben, estvefelé a' maga szélső vígyázóit egy kevéssé vissza vonta, hanem éjféltájban egész tsapatjával útnak indulván, 20-dikban az ellenség' háta megé érkezett. A' Ko-

zák Regimentet azonban már talpon és hadi rendben álva találta, a' melly hat Svadronból állott, 's *Menitzky* nevű Májor által vezérellett. Tsak ugyan nagy sebességgel reá ütött *Ezró Scheiter*, 's elszélesztvén egy óráig űzte azt. A' 800 kózákok közzül 6 tisztek, 4 trombitásos, 359 közemberek, és 250 lovak fogattattak el, kiknek számma már tsak magában is fellyül haladja azon lovasainknak számokat, a' kikkel *Oberster Scheiter* ezen szerentsés próbát tette. Három tisztek, kik között volt a' nevezett Májor is, és 70 köz emberek elhullottak. A' mi egész vesztesünk 4 megsebesedett emberekből állott. —

„Abból az expeditzióból, mellyet F.M. Lieutenánt *Frimont Nieswiecz* felé téretett, és a' Kapitány *Paulini* kitsapásából, valamint szintén a' Generális *Mohr* tudósításaiból is, a' ki *Grodno* felől a' *Niemen* mellé Bilitzához ismét megérkezett vala, kétkedés nélkül ki lehetett hozni, hogy az Admirális *Tschitschagoff* armádája Nov. 15-dikén *Swertzin* mellett a' *Niemen* job partjára általmenvén, egyenesen *Minsk* felé folytatta útját.“

* * *

A' Párisi Monitorben kijött a' Frantzia nagy armáda 28-dik *Bulletinje*. Ekképpen következik: —,

„*Smolensk* November' 11-dikén. A' Császári fő hadi szálláe Nov. 1-ső napján *Wiasmában*, 9-dik napján *Smolensken* volt. Az idő igen szép vala November' 6-dikáig: de 7-dikben elkezdődött a' tél, és nagyon havazott. Az utak felettébb megsíkúltak, úgy hogy az igavonó lovak igen nehezen mehetnek rajtok; ezen

lovaink között már sokat elvesztettünk a' hideg és sok strapátzia miatt; a' szabad ég alatt való hálás igen ártalmas nékiek. —

„A' mi hátúljáró tsapatjaink a' *Maloi-Jaros lawetzi* verekedéstől fogva nem láttak az ellenséges seregek között egyebet Kozákoknál, kik, mint az Arabsok, úgy nyüzsgenek szárnyaink körül, hogy őket nyughatatlankodtassák. —

„Valami 12,000 emberekből álló Orosz gyalogság egy Kozák rajtól segítettén, *Wiasmától* valami egy óra távolságra, délutáni 2 órájában, az Eckmühli Hertzeg és az Olasz Vice-Király között elvágta az utat, de a' kik erre a' magok seregeikkel réá ütven, ötet az útból elkergették, az erdőbe hajtották, 's egy Generálmájort számos emberekkel és 6 ágyúkkal egyetemben elfogtak. Ezen történettől fogva semmi Orosz gyalogságot nem láttunk, tsak Kozákokat. —

„Azolta, hogy November 6-dikán a' rossz idő béállott, 3000 darab igavonó lovat vesztettünk - el, 's valami 100 puskaporos szekeret a' levegőbe felvettettünk. —

„Gróf *Wittgenstein*, a' *Finnlandidől* érkezett Orosz Osztályok 's a' Petersburgi sok militzia által megerőssítettén, Oktober 18-dikán a' Marschal *St. Cyr* ármádáját megtámadta: de ezen Marschal és Bavarus Generális *Wrede* ötet, minekutánna 3000 embereit elfogták 's a' tsatázó mezőt az ő holtjaikkal befedték volna, vissza kergették. Hanem tudára esvén Marschal *St. Cyrnek*, hogy a' Bellunoi Hertzeg Marschal *Victor* néki a' 9-dik ármárával segítségire jön: tehát Marschal *St. Cyr* is által jött a' *Düna* jobb partjáról a' balra, hogy egye-

sülvén Gróf *Wittgensteint* megverjék, és a' Dűna job partjára vissza kergessék. Marschal *St. Cyr* igen dűtséri a' vezérlése alatt lévű seregeket. A' Helvétziai Regimentek nagyon megkülömböztették magokat hidegvérűségek és vitézségek által. Oberster *Guleneue* sebet kapott. Marschal *St. Cyr* is lövést kapott a' bal lábán; helyette Marschal *Oudinot* (a' Reggioi Herceg) vette ismét által a' 2-dik ármádának vezérlését. —

„A' Császár nem volt soha egészségesebb, mint most.“

Török Birodalom.

Mint az itt következő tudósítás mutatja, még nem lehet tudni, hogy mit fog a' jövendő szűlni a' Török és Orosz Udvarok között fenn forgó politikára nézve. —

„*Triest*, November 13-dikán. A' Frantzia levelek e'képpen beszélnek a' Konstántzinápolyi tikkely alatt: Úgy látszott eleinten, hogy a' Török ármáda vissza fog utazni *Adrinopoli* felé, most pedig bizonyosnak látszik lenni, hogy a' *Schumlai* lógerben marad, a' hova nem régen is 20,000 emberekbű álló segítség érkezett hozzá. A' *Szerviát* illetű környűállások felűl pedig azt mondják, hogy ezek nem Konstántzinápolyban, hanem Nissában, vagy talám Szerviában fognának végképpen eligazíttatni; melyre nézve azok a' Követek is, a' kik Szerviábűl Konstántzinápolyba küldettettek vala, vissza térni kénteleníttetnek onnét hazájokba. Három Orosz hadi foglyokbű álló tsapatok, a' kik a' Török birodalombűl haza felé utaztak, útjokban letartóztatattak, 's a' Silistriai, Niko-

poli, és Rutsuki kaszármákba zárattattak. Egy Anglus Fregát, a' Dardanellák között által akarván evezni, az ott való általevezés néki meg nem engedtetett, 's több e' félek " — (Ezen Triesti tudósításban előforduló tárgyakról bajosan lehet valamit ítélni addig, míg más tudósítások nagyobb világosságba nem helyeztetik őket).

Svétzia.

A' Svétziai Koronaörökös (a' volt Hertzeg *Pontecorvo, Bernadotte*) a' fiának *Oscárnak*, Báró *Cederhielmet* fő Udvari Mesterrévé nevezvén, a' Dániai Udvari újság szerént szép oktatással adta azt néki által, mellyben egyéb szavai között ezek is előfordútlak: — „Emlékeztesse az Úr az én fiamat szünet nélkül arra, hogy azon büntetések között, mellyekkel az ég valamely népet meglátogathat, egy gyenge uralkodó legyen; hogy a' leg nagyobb ha az uralkodo erés állandó akarattal nem bír, annak a' Státusok' feifordútlása, hazafiak között való hadakozások, 's a' népek' rabszolgasága a' következesei; és hogy a' hadakozás ugyan valamely országnak a' leg nagyobb szerentsétlensége legyen, de bizonyos környúlállások között tsakugyan a' hadakozás az égyetlenégy eszköz arra, hogy valamely nemzetnek az ő ereje vissza adathasson, benne a' régi lélek felelevenítettethessék, és ő az idegen uralkodás alá való eséstől 's önnön nevének elvesztésétől meg oltalmaztathassék.“

Nagy Britannia.

Londonban Október 1-ső napján kiadatott a' Britanniai tengeri erőnek laistroma, és áll 1022 hadi hajókból, mellyek között 263 Línea hajók,

36 negyvennégytől fogva ötvenig való ágyús hajók, és 264 Fregátok találtaknak. A többek kised könnyű hajók, mellyeknek az ő alkatásokra nézve külömbkülömb neveik vannak, t. i. Corvete, Galliotte, Brander, Brigge, Kutter, Lugger, 's a' többi.

Bardaxi - y - Azara, Oktober 14-dikén Londonba érkezett; Pétersburg felé folytatja útját; mint rendkívül való Követ a' Kadikszban lévő Spanyol Országlószéktől az Orosz Császári Udvarhoz van rendeltetve, a' hol eddig az insurgents Spanyol nemzet' ügyét, mint Követségi Ágens, *Don Francesco de Zea Bermudez* folytatta, a' ki az Orosz Birodalom és a' Spanyol nemzet között való barátsági és szövetségi kötést a' Kadiksz Országlószék' nevében, a' múlt Jul. 20-dikán, *Welikie Lucki* nevű városban aláírta.

Leg újabb újság.

A' mi leg nevezetesebb újságunk, mellyel ma elő álhatunk, ez: —,

„*Wilna*, November 29-dikén. Éppen most vevők a' tudósítást a' felől, hogy *Napoleon* Császár maga egy számos ármárával, a' Generális *Tschitschagoff* ármárájának eleibe ment; 's ugyan azon idő alatt a' 2-dik és 9-dik ármárák is, az a' Marschal *Oudinot*, e' pedig a' Marschal *Victor* vezérlések alatt, más oldalról ugyan oda útnak indultak. November 26-dikán a' *Bereczyna* nevű víz mellyékin *Wesilowó* mellett, *Napoleon* Császár maga ezen Orosz ármárával szembe találkozott, és azt (hogy a' *Wilnai* tudósítónak kifejezését megtartsuk) *totaliter* megverte. Marschal *Oudinot* és *Victor*, hasonlóképpen a' nevezett víz' mellyékére nyomultak elő, az, a' víz' leg felsőbb részénél *Plescenice*, e' pedig alább *Ziembín* felé *Borisow* mellett. A' nagy ármáda' fő hadi szállását nem soká varták *Wilnába*.